

Joanna Szerszunowicz
Białystok

Stylistyczna polisemia frazeologizmów w ujęciu konfrontatywnym

W ENCYKLOPEDII JĘZYKOZNAWSTWA OGÓLNEGO polisemia definiowana jest jako „posiadanie przez wyrażenie językowe (morfem, wyraz, zwrot lub zdanie) kilku znaczeń. (...) Tradycyjnie o polisemii mówi się przede wszystkim w odniesieniu do wyrazów (...), za wyrazy polisemiczne uważa się takie, które dadzą się sprowadzić do wspólnego źródła”. [Polański 1999: 447; por. Richards, Platt, Platt 1993: 282]. Należy podkreślić, że badania nad polisemią nie ograniczają się do studiów nad polisemią wyrazów, zjawisko to jest również analizowane w przypadku kombinacji wyrazowych [por. McArthur 1996: 715; Burkhanov 1998: 183-185].

Stanisław Skorupka zwraca uwagę na fakt, że „(...) wieloznaczność związków wyrazowych ma ten sam w zasadzie charakter, co wieloznaczność wyrazów. Może się więc wiązać z: przenośnym użyciem związku wyrazowego (a więc mechanizm podobny jak i w przenośnym zastosowaniu wyrazów), z wieloznacznością jednego ze składników związku, z przypadkową zbieżnością określeń używanych w różnych dziedzinach specjalnych, w szczegółowych wypadkach przenośnego użycia związku wyrazowego – z przeniesieniem zachowania się zwierząt na ludzi, zróżnicowanie semantyczne zwrotów może wiązać się z ich zastosowaniem stylistycznym, tzn. z użyciem ich żartobliwym lub ironicznym”. [Skorupka 1976: 222].

Badacz podkreśla, że: „Wieloznaczność wyrazów jest rzeczą oczywistą. Świadczy o tym układ hasła słownikowego i jego wyodrębnione rubryki znaczeniowe. W mniejszym stopniu uświadamiamy sobie natomiast wieloznaczność związków frazeologicznych, a zwłaszcza zależność wieloznaczności związku frazeologicznego od wieloznaczności składników (elementów) związku i od dal-

szego kontekstu (...)” [Skorupka 1976: 217]. Istnieją pewne założenia o charakterze ogólnym, na przykład przyjmuje się, że zdecydowana większość związków ma tylko jedno znaczenie – frazeologizmy są wieloznaczne w słowniku, poza kontekstem. Frazeologia zakłada, że istnieje ścisła odpowiedniość między rodzajem aktualizatora i zaktualizowanym w danym frazeologizmie znaczeniem. Do tych stwierdzeń bardzo krytycznie odnosi się Wojciech Chlebda, ukazując złożoność problemu wieloznaczności frazemów [Chlebda 2003: 146].

Rosamund Moon zwraca uwagę na fakt, że w literaturze przedmiotu zagadnienie polisemii związków frazeologicznych jest względnie rzadko podejmowane [Moon 2003: 188; Hümmel, Stathi 2006]. W konsekwencji niewiele prac poświęcono analizie konfrontatywnej polisemicznych frazeologizmów, w niektórych przedstawiono pewne uwagi dotyczące relacji polisemicznych stałych połączeń wyrazowych i ich obcojęzycznych odpowiedników [Klappenbach 1968; Mendychowski 1974; Moon 2003]. Ruth Klappenbach podaje, że 8-9% rosyjskich jednostek ma charakter polisemiczny [Klappenbach 1968: 183], zaś Mołotkov określa stosunek frazemów jednoznacznych do wieloznacznych jako 1: 10 [Mołotkov 1977: 112]. Badania prowadzone przez Rosamund Moon wykazały, że około 5% angielskich jednostek ma charakter polisemiczny [Moon 2003: 188]. Należy jednak podkreślić, że zagadnienie to zasługuje na uwagę, ponieważ jest ono istotne z punktu widzenia glottodydaktyki i translatoryki.

Według Stanisława Bąby związki frazeologiczne nie są ani zbyt precyzyjne pod względem semantycznym, ani zbyt ekonomiczne pod względem formalnym – przydatne są głównie ze względu na walory stylistyczne [Bąba 1989: 183]. W analizie stylistycznego uwarunkowania wieloznaczności związków frazeologicznych rysują się dwa ważne problemy, mianowicie zróżnicowanie znaczenia w zależności od odmiany języka, w którym dany idiom występuje, oraz zróżnicowanie znaczenia zależne od nacechowania stylistycznego danego frazeologizmu lub jego braku¹. W pierwszej grupie związków polisemicznych dominują jednostki o charakterze terminów, które funkcjonują w danej dziedzinie oraz występują w języku ogólnym, w znaczeniu metaforycznym lub niemetaforycznym. Należy podkreślić, że w wielu przypadkach odróżnienie związków frazeologicznych od struktur syntaktycznych nie jest łatwe. Jako jednostki słownika związki frazeologiczne są w jakimś stopniu nieregularne i utrwalone w języku, podczas gdy struktury syntaktyczne są tworzone doraźnie na podstawie reguł składniowych [Lachur 2004: 223].

¹ Na potrzebę badań konotacji stylistycznych związków frazeologicznych zwraca uwagę R. Gläser [1998, 2001].

Należy zwrócić uwagę na fakt, że niektóre jednostki mogą być różnie klasyfikowane, tzn. jako związki frazeologiczne lub jako kombinacje wyrazowe o charakterze niefrazeologicznym, a w konsekwencji rejestrowane lub nie w opracowaniach leksyko- i frazeograficznych. Włączenie związku do słownika lub wyłączenie zeń ma różnorakie uwarunkowania, m.in. podjęcie decyzji dotyczącej klasyfikacji danej jednostki wiąże się z tradycją leksykograficzną – w Polsce i we Włoszech nie powstawały osobne słowniki kolokacji i związków idiomatycznych, podczas gdy w krajach anglosaskich wyraźnie rysuje się tendencja do oddzielania kolokacji od idiomów w opracowaniach leksykograficznych².

Przykładem związku, którego klasyfikacja może nastęrczać trudności klasyfikacyjnych, jest połączenie wyrazowe *stan wolny*, funkcjonujące jako termin chemiczny i urzędowy. Kontrastywna prezentacja odpowiedników poszczególnych znaczeń terminu *stan wolny* w porównywanych językach pokazuje, że ekwiwalenty są różne w zależności od odmiany, w której występują [por. urz. ang. *unmarried*, *singleness*, (w kwestionariuszu) *single*, wł. *stato libero*; chem. ang. *elemental state*, wł. *stato nativo*, *stato libero*], nie zawsze są one s frazeologizowanymi połączeniami, odpowiednikami tego terminu bywają również wyrazy.

W przypadku drugiej grupy jednostek polisemię można ujmować dwojako, tj. jako potencjalną, którą posiada każda jednostka, oraz jako spetryfikowaną, rejestrowaną w opracowaniach frazeograficznych. Przykładem obrazującym zaktualizowany kontekstowo potencjał polisemii związku frazeologicznego jest użycie jednostki *bogaty jak Krezus* (por. ang. *as rich as Croesus*, wł. *ricco come un Creso*) w odniesieniu do osoby biednej. Idiom ten w konkretnym użyciu nabiera zabarwienia ironicznego, które nie jest mu na stałe przypisane. Należy podkreślić, że bardzo istotną rolę odgrywają czynniki prozodyczne (np. intonacja) oraz pozawerbalne, takie jak mimika, gesty itp. [por. Diadori 1990]. Do drugiej grupy należy polskie polisemiczne wyrażenie frazeologiczne *trójkąt ber-*

² Zob. angielskie słowniki kolokacji np. M. Benson, E. Benson, R. Ilson, *The BBI Dictionary of English Combinations*, Poznań 1998; Ch. Douglas Kozłowska, H. Dzierżanowska, *Selected English Collocations*, Warszawa 1993; Ch. Douglas Kozłowska, *English Adverbial Collocations*, Warszawa 1991; *LTP Dictionary of Selected Collocations*, (red.) J. Hill, M. Lewis, Hove 1999; *Oxford Collocations Dictionary*, Oxford 2002, oraz słowniki idiomów: A. P. Cowie, R. Mackin, I. R. McCaig, *Oxford Dictionary of English Idioms*, Oxford 1994. Por. nowe tendencje do oddzielania kolokacji od idiomów widoczne w leksykografii polskiej, np. nowy polski słownik połączeń wyrazowych, z którego wykluczono idiomy: M. Bańko, *Słownik dobrego stylu czyli wyrazy, które się lubią*, Warszawa 2006, oraz L. Drabik, E. Sobol, A. Stankiewicz, *Słownik idiomów polskich*, Warszawa 2006.

mudzki, używane w następujących znaczeniach rejestrowanych w opracowaniach leksykograficznych: ‘o miejscu, gdzie ktoś lub coś ginie’; ‘o czymś, zwłaszcza będącym połączeniem trzech sprzecznych elementów, stwarzających ryzyko, utrudniającym realizację czegoś’; iron. ‘grupa osób złożona z przedstawicieli trzech różnych grup o odmiennych poglądach, interesach itp.’ [WSF565].

Analiza konfrontatywna polisemicznych związków frazeologicznych pozwala stwierdzić, że wieloznaczne jednostki danego języka mają obcojęzyczne ekwiwalenty o różnym charakterze [por. Pronińska 2005: 121-124]. Po pierwsze, można wskazać jednostki, które posiadają ekwiwalenty absolutne, tzn. odpowiedniki o identycznej liczbie tożsamyh znaczeń, które wykazują zgodność nacechowania stylowego, występują w tych samych odmianach języka itp. Przykładem idiomu posiadającego odpowiedniki absolutne jest mitologizm *koń trojański* (ang. *Trojan horse*, wł. *cavallo di Troia*) mający znaczenie przenośne oznaczone kwalifikatorem *ksiązkowo* ‘o kimś lub o czymś podstępnie gdzieś wprowadzonym w celu zaszkodzenia komuś’ [WSF565], ‘zdobycz przynosząca zgubę, też: niebezpieczny podarunek’ [WSFJP319] oraz znaczenie występujące w języku informatyki ‘program na pozór wykonujący istotne funkcje, mający jednak ukryte w swym kodzie instrukcje powodujące zniszczenia w systemie, w którym został zainstalowany’ [WSF565, por. *wirus ukryty*]. Do grupy tej należy wiele związków o dwóch znaczeniach, tzn. podstawowym i metaforycznym, np. pol. *cios poniżej pasa*, ang. *blow below the belt*, *low blow*, wł. *coplo basso*; pol. *zawór bezpieczeństwa*, ang. *safety valve*, wł. *valvola di sicurezza/valvola di sfogo*.

Drugą grupę związków stanowią te polisemiczne jednostki, których obcojęzyczne odpowiedniki stanowią ekwiwalenty tożsame, tzn. takie jednostki, których znaczenia nie pokrywają się całkowicie w porównywanych językach, natomiast tzw. znacznie podstawowe jest na tyle zbliżone, że z reguły istnieje możliwość użycia odpowiednika frazeologicznego³. Przykładowo polski frazeologizm *anioł stróż* używany jest w następujących znaczeniach: ‘anioł czuwający nad człowiekiem’; ‘opiekun’; ‘obrońca’; iron. ‘szpieg’; ‘policjant’, ‘ochroniarz’,

³ Piotr Żmigrodzki, pisząc o odzwierciedleniu wieloznaczności wyrazów w hasłach słownikowych, stwierdza, że w polskich słownikach ogólnych od opublikowania słownika pod redakcją W. Doroszewskiego przyjęto następującą kolejność prezentacji znaczeń w hasle: „(...) tzw. znaczenie podstawowe, czyli to, które pierwsze przychodzi do głowy rodowitemu użytkownikowi języka polskiego, kiedy słyszy dany wyraz. Następnie odnotowuje się kolejne znaczenia, tzw. pochodne, motywowane przez znaczenie podstawowe, należące do języka ogólnego. Z kolei umieszcza się opisy znaczeń specjalistycznych (w alfabetycznym układzie kwalifikatorów), a na końcu znaczenia dawne i przestarzałe”. [Żmigrodzki 2003: 77].

‘agent śledczy’, ‘niepożądany towarzysz’ [SI87; SGS169; WSFJP43; MSB40]. Włosko-polskie opracowania leksykograficzne rejestrują ekwiwalentny idiom *angelo custode*, podając kilka znaczeń tego związku, mianowicie: przen. ‘anioł stróż, opiekun, nieodstępny towarzysz’; żart. iron. (o policjancie) ‘anioł stróż’ [WSWPI157]. Włoski słownik idiomów, którego autorką jest Monica B. Quartu, oprócz znaczeń ‘opiekun’, ‘doradca’, ‘obrońca’, również rejestruje ironiczne użycia omawianego związku (‘strażnik’, ‘strażnik więzienny’, ‘ochroniarz’ [Q20]). We włoskim żargonie przestępczym frazeologizm ten występuje w liczbie mnogiej, *angeli custodi*, w znaczeniu ‘para policjantów eskortujących więźnia’ [DIS10]. W języku angielskim idiom *guardian angel* także występuje w znaczeniu ‘opiekun’ [WSPA19]. Pisząc o znaczeniu związku frazeologicznego, Anna Pajdzińska zwraca uwagę na fakt, że desemantyzacja wyrazów-komponentów związku frazeologicznego nie jest całkowita, umieszczenie frazeologizmu w danym kontekście ożywia sens literalny [Pajdzińska 2001: 12]. Znaczenie metaforyczne jednostki *anioł stróż* poświadczane jest w opracowaniach polskich, włoskich i angielskich, jednak w polszczyźnie znaczenie ‘tajniak’, ma konotacje kulturowe, których nie posiadają obcojęzyczne odpowiedniki [por. ang. *shadow*; wł. *agente segreto, segugio*], niewywołujące skojarzeń z określonym kontekstem politycznym [por. Teliya 2001].

Trzecia grupa polisemicznych jednostek frazeologicznych posiada odpowiedniki o tożsamym podstawowym znaczeniu i różnych znaczeniach figuratywnych w porównywanych językach. Zarówno w języku polskim, jaki i angielskim, występuje stałe połączenie językowe *upadły anioł* (ang. *fallen angel*), którego występowanie pierwotnie ograniczone było do języka religii. We współczesnej polszczyźnie idiom *upadły anioł* używany jest jako eufemistyczne określenie prostytutki [PWN 5; USJPI85]. Znaczenie to jest obecne również w kolokwialnej angielszczyźnie, jednak odnotowane zostało jedynie w *Brewer’s Dictionary of Phrase and Fable* [B417], co wskazuje na niską frekwencyjność jego użycia. W języku angielskim związek *fallen angel* występuje powszechniej w szerszym znaczeniu, tj. ‘człowiek upadły’ (por. wł. *uomo fallito*). Podobnie znacznie, opatrzone kwalifikatorem *książkowo*, ‘osoba, która przestała prowadzić się obyczajnie, stała się nieuczciwa, grzeszna’, rejestruje słownik Piotra Müldnera-Nieckowskiego [WSFJP43]. Należy podkreślić, że angielski idiom ma szerszą łączliwość niż jego ekwiwalent polski czy włoski⁴. Ponadto, omawiane wyrażenie ma poświadczenie w słowniku finansów, gdzie definiowane jest

⁴ Por. przykład ilustrujący użycie idiomu *fallen angel*: *Without an away League win all seasons, Leeds United became the fallen angel of the Premier League.* [CDI6]

następująco: ‘obligacja, początkowo o najwyższej jakości (zaliczana do grupy AAA, czyli *investment grade*), następnie spadająca poniżej tego standardu, w końcu sprzedana z dużym dochodem’ [BM120]. Analiza znaczeń jednostki *fallen angel* prowadzi do konstatacji, że związek ten zaliczyć należy do tzw. *faux amis*, czyli fałszywych przyjaciół tłumacza⁵.

Kolejną grupę stanowią związki, które nie mają odpowiedników frazeologicznych w porównywanych językach. Przykładem są związki, które są nośnikami kultury, niemające równoznacznych frazeologicznych odpowiedników w języku docelowym. Jedną z takich jednostek jest angielski związek *twilight zone* (dosł. sfera zmierzchu, strefa cienia) o znaczeniu ‘coś tajemniczego’. Pierwotnie był to tytuł amerykańskiego serialu telewizyjnego, emitowanego w latach 1959-65, który pokazywał dziwne historie z zaskakującymi zakończeniami. Później powstał film (1983), następnie stworzono kolejny serial pt. *The New Twilight Zone* (1985-1989) [Crowther 1999: 550]. Idiom ten funkcjonuje jako neosemantyzm w języku Internetu w znaczeniu ‘strefa Internetu, w której znajdują się operatorzy IRC’ [Otman 2000: 235]. Frazeologizm ten nie ma idiomatycznego odpowiednika w języku polskim, a nieidiomatyczny ekwiwalent ma inną wartość stylistyczną.

Należy również zwrócić uwagę na fakt, że wśród polisemicznych frazeologizmów występują związki, których obcojęzycznymi odpowiednikami są monosemiczne niefrazeologiczne jednostki. W wielu przypadkach polisemicznym jednostkom danego języka odpowiadają monosemiczne związki wyrazowe w języku docelowym. Przykładowo w języku polskim połączenie *kurza ślepotą* funkcjonuje jako termin medyczny (‘ślepotą zmierzchowa a. nocna, pot. kurza upośledzenie widzenia o zmierzchu lub przy przejściu z jasnego do ciemnego pomieszczenia, spowodowane zwykle niedoborem witaminy A w organizmie’ [USJPIII1574]) oraz jako wyrażenie o charakterze figuratywnym

⁵ Pojęcie *faux amis* z reguły odnoszone jest do jednostek leksykalnych, zob. np. M. Karpaczewa i in., *Pułapki leksykalne. Słownik aproksymatów polsko-bułgarskich*, Katowice 1994; J. Kozielski, *Słownik wyrazów o podobnym brzmieniu a odmiennym znaczeniu w języku polskim i rosyjskim*, Warszawa 1959; R. Lipczuk, *Mały słownik tautonomów niemiecko-polskich. Wyrazy o podobnej formie, lecz odmiennych znaczeniach*, Warszawa 1990; K. F. Rudolf, *Słownik angielsko-polski polsko-angielski wyrazów zdradliwych*, Kraków 2003; G. Szpila *An English-Polish Dictionary of False Friends. Angielsko-polski słownik fałszywych przyjaciół*, Kraków 2003; E. Tokarz, *Pułapki leksykalne. Słownik aproksymatów polsko-chorwackich*, Katowice 1998. Pozorne ekwiwalenty związków frazeologicznych rejestruje jedno opracowanie, zob. T. Z. Orłoś, *Czesko-polski słownik zdradliwych wyrazów i pułapek frazeologicznych*, Kraków 2003. Na temat pozornych ekwiwalentów frazeologizmów zob. np.: I. Daszczyńska [1987], J. Szerszunowicz [2006].

(‘krótkowzroczność, brak wyobraźni’ [NSF54]), natomiast w języku włoskim oraz angielszczyźnie nie wykształciło się użycie metaforyczne tego związku i używany jest wyłącznie jako termin (ang. *night blindness*, *aknephascopia*; wł. *emeralopia*)⁶.

Podsumowując należy podkreślić, że uwarunkowana stylistycznie polisemia związków frazeologicznych zasługuje na dokładniejszą analizę konfrontatywną ze względu na znaczenie tego zjawiska dla leksykografii dwujęzycznej. Przede wszystkim w słownikach tłumaczeniowych w przypadku niektórych związków uwzględniane jest wyłącznie jedno znaczenie frazeologizmu. Pomijane są znaczenia oceniane przez leksykografów jako przestarzałe lub specjalistyczne, co w konsekwencji prowadzi do prezentacji związku jako monosemicznego. Ponadto związki posiadające kilka znaczeń opisywane są częstokroć w sposób niewystarczający, przykładowo za pomocą kwalifikatora sygnalizowane jest przenośne użycie związku, bez podawania znaczeń. Konfrontatywne badania znaczeń polisemicznych związków frazeologicznych pozwolą na opisanie relacji między znaczeniami i przyczynią się do pełniejszego opisu omawianych jednostek.

Opracowania leksykograficzne

- BM: Bannock G., Manser W., 2001, *Angielsko-polski słownik tematyczny. Finanse*, Warszawa.
- B: *Brewer's Dictionary of Phrase and Fable*, 2002, (red.) A. Room, London.
- DIS: Gobetti D., 1999, *Dictionary of Italian Slang*, New York.
- MSB: Godyń J., 2006, *Od Adama i Ewy zaczynać. Mały słownik biblizmów języka polskiego*, Kraków.
- SGS: Kaczmarek L., Skubalanka T., Grabias S., 1994, *Słownik gwary studenckiej*, Lublin.
- NSF: Lebda R., 2005, *Nowy słownik frazeologiczny*, Kraków.
- PSWP: Meisels W., 1996, *Podręczny słownik polsko-włoski. Dizionario pratico polacco-italiano*, t. I, Warszawa.
- WSFJP: Müldner-Nieckowski P., 2003, *Wielki słownik frazeologiczny języka polskiego*, Warszawa.
- NSFKPA: *Nowy słownik Fundacji Kościuszkowskiej polsko-angielski. The New Kosciuszko Foundation Dictionary Polish-English*, (red.) J. Fisiak, Kraków 2003.
- Q: Quartu B.M., 2000, *Dizionario dei modi di dire della lingua italiana*, Milano.
- S: Skorupka S., 1999, *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, t. I, Warszawa.

⁶ W ogólnych słownikach dwujęzycznych połączenie *kurza ślepotą* traktowane jest jako termin (ang. pot. *night blindness* WSP01106, *night blindness*, *moon blindness* NSFKPA988; wł. *emeralopia* PSPW548). Wyjątek stanowi słownik polsko-angielski autorstwa J. Stanisławskiego, który rejestruje również znaczenie metaforyczne (med. *hen-blindness*, *nyctalopia*; przen. (krótkowzroczność) *short-sightedness* ST442).

- ST: Stanisławski J., 1990, *Wielki słownik polsko-angielski. The Great Polish-English Dictionary*, Warszawa.
- CDI: *The Cobuild Dictionary of Idioms*, 1997, (red.) E. Potter, London.
- USJP: *Uniwersalny słownik języka polskiego*, 2003, (red.) S. Dubisz, t. I-IV, Warszawa.
- WSF: *Wielki słownik frazeologiczny PWN z przysłowiami*, 2005, oprac. A. Kłosińska, E. Sobol, A. Stankiewicz, Warszawa.
- WSPA: *Wielki słownik polsko-angielski PWN-Oxford*, 2004, (red.) J. Linde-Usiekniewicz, Warszawa.
- WSWP: Cieśla H., Jamrozik E., Kłós R., 2001, *Wielki słownik włosko-polski. Grande dizionario italiano-polacco*, t. I, Warszawa.

Literatura

- Bąba S., 1989, *Innowacje frazeologiczne współczesnej polszczyzny*, Poznań.
- Burkhanov I., 1998, *Lexicography. A Dictionary of Basic terminology*, Rzeszów.
- Castoldi M., Salvi, U., 2003, *Parole per ricordare. Dizionario della memoria collettiva*, Bologna.
- Chlebda W., 2003, *Elementy frazematyki. Wprowadzenie do frazeologii nadawcy*, Łask.
- Daszczyńska I., 1987, *Rosyjsko-polskie ekwiwalenty pozorne*, Słupsk.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego*, 1999, (red.) K. Polański, Wrocław – Warszawa – Kraków.
- Gläser R., 1998, *A plea for phraseo-stylistics*, [w:] *Topics in Phraseology*, t. I, (red.) P. Kakietek, Katowice, s. 22-31;
- Gläser R., 2001, *The Stylistic Potential of Phraseological Units in the Light of Genre Analysis*, [w:] *Phraseology. Theory, Analysis, and Applications*, Oxford, s. 125-143.
- Hümmer Ch., Stathi K. 2006, *Polysemy and Vagueness in Idioms: A Corpus-based Analysis of Meaning*, [w:] *“International Journal of Lexicography”*, t. 19, nr 4, s. 361-377.
- Klappenbach R., 1968, *Probleme der Phraseologie*, [w:] *„Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl-Marx Universität”*, nr 17, s. 111-127.
- Lachur Cz., 2004, *Zarys językoznawstwa ogólnego*, Opole.
- McArthur T., 1996, *The Oxford Companion to the English Language*, Oxford.
- Mendychowski M., 1974. *Wybrane zagadnienia przekładu tekstów technicznych. Interferencja w procesie przekładu*, [w:] *„Prace Naukowe Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych”*, nr 2, (red.) T. Frankiewicz, Wrocław.
- Mołotkov A. I., 1977, *Osnovy frazeologii ruskogo jazyka*, Leningrad.
- Moon R., 2003, *Fixed Expressions and Idioms in English. A Corpus-Based Approach*, Oxford.
- Otman G., 2000, *Angielski dla internautów*, Warszawa.
- Oxford Guide to British and American Culture*, 1999, (red.) J. Crowther, Oxford.
- Pajdzińska A., 2001, *O znaczeniu związku frazeologicznego raz jeszcze*, [w:] *Problemy frazeologii europejskiej*, (red.) A. M. Lewicki, t. IV, Lublin, s. 11-18.
- Pronińska A., 2005, *Principi teoretici della compilazione del dizionario fraseologico italiano-polacco*, Kraków.
- Richards J., Platt J., Platt H., 1993, *Longman Dictionary of Language Teaching and Applied Linguistics*, Harlow.

- Skorupka S., 1976, *Wieloznaczność związków frazeologicznych*, „Poradnik Językowy”, z. 5, s. 217-223.
- Szerszunowicz J., 2006, *Pseudo-equivalents in English, Italian and Polish Faunal Phraseology*, *Proceedings XII EURALEX International Congress. Congresso Internazionale di Lessicografia, Torino, 6-9 settembre 2006*, t. II, (red.) E. Corino, C. Marelllo, C. Onesti, Alessandria, 1055-1060.
- Żmigrodzki P., 2003, *Wprowadzenie do leksykografii polskiej*, Katowice.

Summary

Stylistic Polisemy of Phraseological Units in a Contrastive Perspective

The polysemy of phraseological units is discussed in a contrastive perspective, with a focus on equivalents of the units at issue and description in bilingual lexicographic works. The analysis of selected polysemous phraseologisms and their cross-linguistic equivalents renders it possible to distinguish several groups of L2 equivalents. The first of them consists of absolute equivalents, i.e. L1 polysemous units have polysemous L2 equivalents, which have the same number of identical meanings. The second group comprises partial equivalents, i.e. the basic figurative meaning is identical in L1 and L2 units, so that L1 meanings of the units non-existent in L2 can be decoded by L2 users. The third group consists of false equivalents, i.e. units appear in L1 and L2; yet, in each language they have a different meaning. The last group contains zero equivalents, i.e. units do not have idiomatic equivalents in L2, so equivalents may be descriptive expressions or monosemous words. Further research in polysemy of phraseological units may result in the improvement of description of polysemous phraseologisms in bilingual lexicographic works.